

Головного штабу МВС України) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Баклан Олег Володимирович. – К., 2000. – 340 с.

5. Комзюк В.Т. Адміністративно-правові засоби здійснення митної справи: автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «теорія управління, адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / В.Т. Комзюк. – Х., 2003. – 20 с.

6. Мацелик Т.О. Адміністративний примус в діяльності органів державної податкової служби України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Мацелик Татяна Олександрівна. – Ірпінь, 2005. – 186 с.

7. Іванцов В.О. Адміністративно-правові засоби протидії правопорушенням в галузі фінансів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Іванцов Володимир Олександрович. – Х., 2010. – 216 с.

8. Комзюк А.Т. Адміністративний примус: деякі загальні проблеми дослідження та правового регулювання в контексті забезпечення прав людини / А.Т. Комзюк // Право України. – 2004. – № 4. – С. 46–49.

9. Административное право : [учебник] ; под общ. ред. С.В. Кивалова. – Х. : Одиссей, 2004. – 880 с.

10. Колпаков В.К. Адміністративне право України: [підручник] / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

11. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.

12. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ Президента України від 23.11.2011 № 1063/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 94. – Ст. 18.

13. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

14. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

КОЗЬЯКОВ Д. І.,

здобувач кафедри адміністративного права
(Київський національний університет імені
Тараса Шевченка)

УДК 342.951.553

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ГІРНИЧОГО НАГЛЯДУ УКРАЇНИ У 20–30 РОКАХ ХХ СТ.: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті розглядається розвиток в Українській СРР правового регулювання організації та діяльності органів державного гірничого нагляду. Показані їхнє місце та функції у системі державного управління надкористуванням, а також зміни, що відбувалися у компетенції та підпорядкуванні цих органів у період 20-30-х років ХХ століття.

Ключові слова: державне управління, гірничий нагляд, гірничотехнічна інспекція, безпека гірничих робіт, охорона надр.

В статье рассматривается развитие в Украинской ССР правового регулирования организации и деятельности органов государственного горного надзора. Показаны их место и функции в системе государственного управления

недропользованием, а также изменения, которые происходили в компетенции и подведомственности этих органов в период 20–30-х годов XX века.

Ключевые слова: государственное управление, горный надзор, горно-техническая инспекция, безопасность горных работ, охрана недр.

Article deals with the development of the legal regulation of organization and activity of the Ukrainian mining supervision bodies in the Ukrainian SSR. Place and function in the system of public administration in the subsoil usage are showed, as well as changes in competence and jurisdiction of these bodies in the 20-30s years of the twentieth century.

Key words: public administration, mining supervision, mining inspection, mine safety, protection of natural resources.

Вступ. В історичній спадщині можна віднайти відповіді на багато запитань сьогодення, побачити шляхи виходу із системної кризи, у якій опинилося сучасна держава. Тому не викликає сумнівів, що попередній український досвід державно-правового будівництва дотепер не втратили своєї наукової значимості, позаяк сприяє не тільки осмисленню, але й розвитку сьогоднішньої державно-правової дійсності, зокрема теорії адміністративного права України.

При формуванні теоретичних поглядів на публічне управління та контроль у сфері гірничих відносин вітчизняними й зарубіжними вченими розглядався історичний аспект правового регулювання цієї форми державної діяльності. Зокрема, варто вказати на дисертаційні дослідження в галузі адміністративного права – О. Мартинова [1, с. 98-101]; екологічного права – А. Мухамедова [2, с. 38-46], О. Грицан [3, с. 18-26], Р. Кіріна [4, с. 72-98] О. Олійника [5, с. 25-37], О. Сурілової [6, с. 84-97], О. Шем'якова [7, с. 58-60] тощо. У зазначених працях авторами здебільшого аналізується законодавство колишнього Союзу РСР щодо регулювання суспільних відносин, які виникають у сфері використання і охорони надр та інших природних ресурсів. Однак розвиток правового регулювання організації та діяльності органів державного гірничого нагляду в Українській СРР ними не вивчався.

Постановка завдання. Опублікуванням даної статті автор ставить мету висвітлити в історично-правовому аспекті розвиток в Українській СРР правового регулювання організації та діяльності органів державного гірничого нагляду в період 20-30-х років XX століття.

Результати дослідження. Історико-правовий метод полягає у пізнанні закономірностей еволюції держави і права країн світу, досвіду практичного застосування державно-правових інструментів та юридичних технологій, сформованих у минулому та історично обумовлених об'єктивними суспільними процесами, вивченні можливостей їх використання в сучасній державно-правовій системі. Цьому методу притаманний конкретно-історичний підхід, який передбачає розгляд державно-правових явищ в тих особливих умовах, в яких вони склались і отримали свій розвиток. Тобто дослідження державно-правових явищ відбувається у тому соціальному середовищі, яке обумовило своєрідність, а в окремих випадках і унікальність тієї чи іншої форми держави або правової системи.

Результати дослідження. На початку 20-х років XX століття, внаслідок ліквідації Гірничої інспекції, яка за царату діяла на основі Статуту Гірничого Російської Імперії, функції гірничого нагляду здійснювала Інспекція праці [8]. Вона була підпорядкована Народному Комісаріату праці (далі – НКП) та його місцевим органам (відділам охорони праці). Метою діяльності цього контролюючого органу визначалася охорона життя, здоров'я й праці всіх осіб, зайнятих будь-якою господарською діяльністю. Тому компетен-

ція Інспекції праці поширювалася на всю сукупність умов життя трудящих як на місцях їхньої роботи, так і поза цими місцями. Зокрема, на неї покладалось спостереження та контроль за проведенням у життя декретів, постанов й інших актів Радянської влади в галузі охорони інтересів трудящих мас, а також безпосереднє застосування необхідних заходів з охорони безпеки, життя й здоров'я робітників і робітниць. Для цього інспектори наділялись правами вільного доступу повсякчас до всіх без винятку місць роботи, відпочинку та житла трудящих й їхніх родин, а також притягати винних до суду та накладати грошові стягнення в межах, установлених особливою інструкцією, за невиконання або порушення декретів, постанов і інших подібних актів Радянської влади й за невжиття необхідних заходів щодо охорони безпеки, життя й здоров'я трудящих.

Про чинність в Українській СРР Декрету РНК РСФРР від 18 травня 1918 р. «Про Інспекцію праці» свідчить постанова Уповноваженого Наркомпрацсоцзабезу при Всеукраїнському Революційному Комітеті від 12 лютого 1920 р. «Про допуск інспекторів праці до огляду промислових закладів». Цим актом сповіщалося, що інспектори праці «... при виконанні своїх обов'язків мають право вільного вступу в усі без винятку місця роботи, відпочинку і мешкання працюючих та їхніх родин». Наголошувалось, що винні в порушенні постанови будуть віддаватися під суд Ревтрибуналу [9, с. 24].

Декретом РНК РСФСР від 30 квітня 1920 р. «Про надра землі» запроваджувалась нова концепція, якою об'єднувалися функції управління та нагляду у гірництві в компетенції одного державного органу. Установлювалось, що «експлуатація надр і розподіл видобутих корисних копалин, а також загальне керівництво та нагляд за гірничопромисловими операціями перебувають у віданні Гірничої ради Вищої Ради Народного Господарства (далі – ВРНГ) та її органів і здійснюються на підставі положень і інструкцій, затверджуваних Президією ВРНГ» (п. 3) [10].

1 квітня 1922 р. Рада Народних Комісарів УСРР ухвалила постанову «Про гірничий догляд» [11, с. 265-266]. Відповідно до п. 1 цього документу «...гірничий догляд утворюється, аби стежити за точним виконанням усіма гірничими підприємствами законів та розпоряджень Уряду в гірничій галузі та задля здійснення технічного догляду за веденням гірничопромислових операцій у відношенні їх правильності, доцільності й безпеки». Під гірничопромисловими операціями розумілися: «пошукування, розвідки, здобич, витягнення, збагачення, й переробка корисних копалин, що знаходяться на поверхні землі або в її нетрях...» (п. 1, примітка 1).

При перевірці безпечності робіт органи гірничого нагляду мали керуватися правилами та інструкціями, які видавалися органами охорони праці (Півдбюро ВЦРПС), але всі подальші інструкції з цього питання ці органи повинні були погоджувати з наглядовими органами Головного Управління гірничої промисловості Української Ради Народного Господарства (далі – ГУГП УРНГ). В організаційно-управлінському аспекті для здійснення гірничого нагляду на місцях територія УСРР поділялася на гірничі округи, кількість і межі яких визначалися окремим розписом, що розроблявся ГУГП і затверджувався Президією УРНГ [11, с. 265-266].

У порядку реалізації постанови РНК УСРР від 1 квітня 1922 р., внаслідок організації гірничого нагляду, всі місцеві органи гірничотехнічної інспекції НКП було ліквідовано, за винятком органів охорони праці, Півдбюро ВЦРПС та інших профспілкових органів, а їхні апарати передано до місцевих органів гірничого нагляду та ГУГП УРНГ.

Згодом, після утворення Союзу РСР, 7 липня 1923 року Декрет РНК РСФРР «Про надра землі» був скасований з одночасним затвердженням «Положення про надра землі та розробку їх» [12], а постановою ВЦВК від 13 липня того ж року дія нового закону була поширена на території всіх союзних республік [13].

Цим Положенням, зокрема, регламентувався порядок державного управління і контролю у сфері надрокористування. Також ВРНГ СРСР установлювався розмір гірничого відводу для різних місцевостей і копалин (ст. 14), надання гірничих відводів та

ділянок поверхні, а також обмеження їх у натурі здійснювалося місцевими органами ГУГП у порядку інструкції, розробленої за угодою ВРНГ із Народним Комісаріатом Землеробства (ст. 17).

Дія Положення про надра... (1923 р.) в умовах розвитку законодавства Союзу РСР показала невідповідність цього законодавчого акта характерові суспільних відносин, що ним регулювалися. Зокрема, це стосувалося недостатнього врахованого ним права союзних республік в галузі управління та розпорядження надрами [23, с. 31].

У 1924 р. Урядом Української СРР першим у цьому напрямі було виявлено ініціативу та розроблено проект «Положення про загальні засади користування надрами в СРСР» [14, с. 5].

Уже в умовах згорання нової економічної політики, в результаті опрацювання союзним урядом запропонованого Україною законопроекту, 9 листопада 1927 р. ЦВК і РНК СРСР затвердили Гірничу уставу¹ Союзу РСР (далі – ГУ СРСР) [15]. Пунктом 2 прийнятої в цей же день постанови [16] урядам союзних республік запропоновано не пізніше 1 квітня 1928 року видати гірничі закони, передбачені ГУ СРСР. Зокрема, такими законами мали бути врегульовані питання організації та діяльності установ, які видають надрами та здійснюють гірничопромисловий нагляд [17, с. 431].

У матеріалах V з'їзду Спілки гірників Союзу РСР вказувалося, що організації нагляду за безпекою гірничих робіт була ціла низка недоліків: дроблення нагляду між органами ВРНГ і НКП, змішування функцій цих органів, одночасні суперечливі вказівки по тим самим питаннях тощо. З огляду на все це з'їзд підтвердив, що порушене ЦК Спілки гірників СРСР питання про повну передачу функцій гірничого нагляду у виняткове відання органів НКП має бути негайно проведене в життя [18, с. 60].

У результаті 19 травня 1927 р. прийнято постанову «Про передачу НКП СРСР, НКП союзних республік і їхніх місцевих органів функцій з нагляду за безпекою гірничих робіт і гірничорятувальною справою» [19]. Цією постановою всі питання нагляду за безпекою гірничих робіт були зосереджені у вищих і місцевих органах НКП, там же зосереджувалося спостереження за діяльністю гірничорятувальних станцій. Відповідно, в системі органів НКП була створена спеціальна гірничотехнічна інспекція для здійснення нагляду за безпекою гірничих робіт. Штати цієї інспекції в порівнянні з тими, якими вони були до передачі функцій з нагляду із ВРНГ, значно розширені, завдяки одночасній передачі штатних одиниць і кредитів із ВРНГ у НКП. Водночас передавалося все діловодство й архіви для централізованого нагляду за безпекою гірничих робіт.

У зв'язку із ухваленням ГУ СРСР та наведеною вище вказівкою ЦВК і РНК Союзу СРСР [20] 1 серпня 1928 р. постановою Президії ВУЦВК і РНК УСРР було затверджено Гірничий кодекс УСРР (далі – ГК УСРР) [21]. Слід зазначити, що зміст українського ГК УСРР 1928 р. і ГУ СРСР 1927 р. практично нічим не відрізнялися як за обсягом, так і за спрямуванням. З цього приводу І.Б. Усенко підкреслює, що «майже всі статті загальносоюзного і республіканського актів текстуально збігалися» [22, с. 18].

Згідно до ст. 6 ГК УСРР розпорядження надрами щодо їхнього використання для гірничого промислу організація геологічних досліджень і промислових розвідок з метою виявлення багатств надр УСРР, загальне керівництво й регулювання гірничої промисловості, нагляд за правильністю проведення гірничих робіт, охорона надр і боротьба зі стихійними лихами на гірничих підприємствах на території УСРР зосереджувалися у віданні УВРНГ. Здійснення функцій гірничопромислового нагляду щодо всіх родовищ і підприємств, за винятком родовищ і гірничих підприємств загальносоюзного значення, відносилося до відання ВРНГ УСРР (пункт «е» ст. 8). Для того вся територія УСРР щодо

¹ У нормативно-правових актах і зібраннях законодавства Української СРР того часу вказаний закон носив назву «Гірничі Устава Союзу РСР». Див., напр.: [24–25]. Однак у сучасних вітчизняних наукових працях [3–7] ця назва подається у прямому перекладі з російської мови «Гірничі положення Союзу РСР». – прим. авт.

гірничопромислового та маркшейдерського нагляду розподілялася на гірничі й маркшейдерські округи, кількість і межі яких устанавлювалися ВРНГ УСРР (ст. 10).

Особливістю ГК УСРР [21] було те, що він містив самостійний розділ VII «Про гірничопромисловий нагляд». Нагляд засновувався з визначеною у ст. 186 метою та полягав у проведенні:

по-перше, спостереження за: а) недопущенням гірничих робіт у місцевостях і на землях, закритих для їх проведення; самовільного провадження робіт без відповідних дозволів відповідних державних органів; б) виконанням всіма гірничопромисловцями обов'язків щодо держави й третіх осіб, які передбачені гірничими законами та укладеними ними з державою договорами на розвідку й розробку земних надр (ст. 187);

по-друге, охорони надр, тобто спостереженні за належним застосуванням гірничопромисловцями встановлених правил і норм (ст. 188);

по-третє, боротьби зі стихійними лихами на гірничодобувних підприємствах (ст. 186).

Відповідно до ст. 189 ГК УСРР здійснення нагляду за безпекою гірничих робіт, а також нагляду за виконанням правил, які визначають організацію та діяльність гірничорятувальних станцій, покладалося на спеціальну гірничотехнічну інспекцію НКП СРСР і НКП УСРР, положення про які затверджувалися НКП СРСР за погодженням із ВРНГ СРСР і Центральним Комітетом Спілки гірників Союзу ССР.

Для забезпечення виконання покладених завдань органам гірничого нагляду надавалося право провадити дізнання й притягати до кримінальної відповідальності осіб, котрі порушують закони та розпорядження щодо охорони надр і технічної правильності гірничих робіт (ст. 193).

ГК УСРР, частково припускаючи розвиток приватного підприємництва в гірничій справі (що було зумовлено особливостями розвитку України в той період), у той же час посилював контроль державних органів за гірничими роботами. Ця тенденція була помітною для всього законодавства того часу, оскільки «... право розпорядження надрами і загальне управління гірничою справою стали виключним правом держави, тобто СРСР, тому уведення гірничої свободи не мало відобразитися на втіленні принципу раціонального і комплексного використання надр» [23, с. 39].

Проте вже 25 липня та 22 серпня [24] 1928 р. постановами ЦВК і РНК Союзу РСР було внесено зміни до Гірничої Устави Союзу РСР, якими встановлювалися нові правові приписи щодо здійснення гірничого нагляду.

Відповідно до цих змін було встановлено, що основні правила про порядок і способи провадження гірничих робіт щодо охорони надр, геологічного та технічного контролю за ними, маркшейдерської справи, маркшейдерського контролю і нагляду за виконанням гірничих законів видає ВРНГ Союзу РСР.

Артикул 139 ГК УСРР було викладено в такій редакції: «Правила про безпечне провадження гірничих робіт, а так само правила, що визначають організацію і діяльність гірничорятувальних станцій, видає НКП Союзу РСР, порозумівшись з ВРНГ СРСР і Центральним комітетом Спілки гірників Союзу РСР. НКП УСРР разом з УРНГ надається право видавати додаткові інструкції на розвиток зазначених правил» [25, с. 575-576].

Також змінами до ГУ Союзу РСР було засновано новий центральний орган – Головну гірничотехнічну інспекцію при НКП СРСР, і, по суті, нову систему органів нагляду за безпекою робіт у гірничодобувній промисловості. Утім, контроль за охороною надр залишився серед функцій Центрального управління гірничого нагляду (ЦУГН).

У 1933 р. контрольні обов'язки НКП і його місцевих органів у сфері безпеки гірництва були покладені на Всесоюзну центральну раду професійних союзів (ВЦРПС), якій були передані всі гірничотехнічні інспекції разом зі штатами й бюджетами [26, с. 101]. І хоча функції гірничого нагляду суттєво не змінилися, але він, будучи переданий до громадської організації (ВЦРПС), перестав бути державним.

Постановою РНК СРСР «Про гірничотехнічну інспекцію з безпеки у вугільній і гірничій промисловості» від 27 лютого 1936 р. гірничотехнічна інспекція була передана з компетенції профспілок до відання Народного комісаріату важкої промисловості (далі – НКВП). Відтак, гірничий нагляд знову повністю перейшов до адміністративно-господарчих органів, а профспілкам залишилися питання масової роботи в галузі охорони праці.

Новим положенням, затвердженим НКВП 2 червня 1936 р., на гірничотехнічну інспекцію покладался контроль за правильністю ведення гірничих робіт, дотриманням гірничо-санітарних правил, станом гірничорятувальної справи на всіх підприємствах гірничої промисловості СРСР. Із цього часу гірничий нагляд було розділено на відомчий (потім державний), який вирішував спеціальні питання забезпечення безпеки, та профспілковий, що опікувався дотриманням умов праці на підземних роботах. Водночас при республіканських РНК 5 вересня 1938 р. були організовані інспекції за галузями гірничої промисловості, котрі не входили у підпорядкування НКВП, з ліквідацією ЦУГН Союзу РСР [27, с. 10].

У 1939 р., після розукрупнення НКВП шляхом утворення шести наркоматів за галузями гірничої промисловості, при кожному з тих, якому були підвідомчі гірничодобувні підприємства, були утворені гірничотехнічні інспекції. У той же час залишились позавідомчі органи гірничого нагляду, зокрема державні гірничотехнічні інспекції при РНК союзних республік, котрими обслуговувались підприємства, управління якими не входило до компетенції зазначених наркоматів [28, с. 439-441].

Висновки. У 20-30 роках ХХ століття, коли в УСРР закладалися основи правового регулювання нагляду у сфері надрокористування, сформувалися основні функції державного гірничого нагляду: а) нагляд за безпекою робіт у гірничодобувній промисловості, б) нагляд за правильністю проведення гірничих робіт, в) охорона надр г) організація боротьби зі стихійними лихами на гірничих підприємствах д) організація гірничорятувальної справи.

Адміністративний нагляд за додержанням гірничого законодавства, починаючи з 1922 року, здійснювало управління гірничого нагляду при Головному управлінні гірничої промисловості.

Повноваження гірничого нагляду визначалися спеціальним законодавчим актом – постановою Ради Народних Комісарів УСРР.

Це надавало Управлінню ознаки самостійного центрального органу державного управління, хоча за статусом воно було розташоване нижче центральних органів державних органів, які здійснювали адміністративне управління гірничою промисловістю.

Список використаних джерел:

1. Мартынов А.В. Организационные и правовые вопросы обеспечения промышленной безопасности в Российской Федерации органами федерального горного и промышленного надзора России : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / А.В. Мартынов. – Н. Новгород, 2002. – 243 с.
2. Мухамедов А.Р. Государственный горный надзор за использованием недр : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / А. Р. Мухамедов; Ин-т государства и права АН СССР – М., 1978. – 150 с.
3. Грицан О.А. Правові засади екологічного контролю за використанням та охороною надр : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / О.А. Грицан; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К., 2009. – 197 арк.
4. Кірін Р.С. Правове забезпечення видобування корисних копалин : дис... канд. юрид. наук / Р.С. Кірін ; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2007. – 211 арк.
5. Олійник О.М. Правове регулювання охорони надр за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / О.М. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2010. – 205 арк.

6. Сурілова О.О. Організаційно-правовий механізм використання і охорони надр України : монографія / О.О. Сурілова ; Одеська держ. юрид. акад. – Одеса : Юридична література, 2001. – 284 с.
7. Шем'яков О.П. Правове регулювання використання та охорони надр : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Шем'яков О.П. ; Нац. ун-т внутр. справ МВС України. – Х., 2003. – 207 арк.
8. Об инспекции труда : Декрет Совета Народных Комиссаров РСФСР от 18.05.1918 [Электронный ресурс] // Библиотека нормативно-правовых актов СССР. – Режим доступа : http://www.libussr.ru/doc_ussr/ussr_286.htm.
9. Збірник узаконень та розпоряджень робітничо-селянського уряду України за 1919-1920 рр. – Х. : Правительственная тип., 1921. – 790 с.
10. О недрах земли : Декрет Совета Народных Комиссаров РСФСР от 30.04.1920 // Собрание узаконений РСФСР. – 1920. – № 36. – Ст. 171.
11. Про гірничий догляд : постанова Ради Народних Комісарів Української СРР від 01.04.1922 // Збірник постанов та розпоряджень робітничо-селянського уряду України за 1922-1923 рр. – Х. : Правительственная тип., 1922. – 1147 с.
12. Положение о недрах земли и разработке их : постановление ВЦИК РСФСР от 07.07.1923 // Собр. Узаконений РСФСР. – 1923. – № 54. – Ст. 532.
13. О распространении на Союз ССР декрета о недрах земли, принятого II сессией ВЦИКа X созыва : постановление ЦИК СССР от 13.07.1923. // Вестник ЦИК, СНК и СТО СССР. – 1923. – № 1. – Ст. 19.
14. Советское горное законодательство: сборник действующего в СССР горного законодательства с комментариями / сост. Н. И. Наумов. – Харьков : Юридическое изд-во НКЮ УССР, 1926. – 432 с.
15. Горное положение Союза ССР : постановление ЦИК и СНК СССР от 9.11.1927 // Собр. законов и распор. рабоче-крестьянского правительства Союза ССР. – 1927. – № 68. – Ст. 688.
16. О введении в действие Горного положения Союза ССР : постановление ЦИК СССР, СНК СССР от 09.11.1927 // Собр. законов и распор. рабоче-крестьянского правительства Союза ССР. – 1927. – № 68. – Ст. 687.
17. Юр. Ч. К вопросу о выработке горных кодексов союзных республик / Горный журнал. – 1927. – № 7. – С. 430-432.
18. От V до VI съезда Союза : отчет ЦК Союза горнорабочих СССР за 1926–27 гг. – М. : Интерн. 39-я тип. «Мосполиграф», 1928. – 216 с.
19. О дополнении постановления СНК СССР о передаче НКТ СССР, НКТ Союзных республик и их местным органам функций по надзору за безопасностью горных работ и за горноспасательным делом : постановление СНК СССР от 14.06.1928 // Собр. законов и распор. рабоче-крестьянского правительства Союза ССР. – 1927. – № 26. – Ст. 282.
20. О введении в действие Горного положения Союза ССР : постановление ЦИК СССР, СНК СССР от 09.11.1927 // Собр. законов и распор. рабоче-крестьянского правительства Союза ССР. – 1927. – № 68. – Ст. 687.
21. Про затвердження Гірничого кодексу УСРР : постанова ВУЦВК і РНК УСРР від 01.08. 1928 // Збірник узаконень та розпоряджень уряду України. – 1928. – № 22. – Ст. 192.
22. Усенко І.Б. Україна в роки НЕПу: доля курсу на революційну законність / І.Б. Усенко; відп.ред. О.Н. Ярмиш ; НАН України, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – Х., 1995. – 74 с.
23. Мухитдинов Н.Б. Правовые проблемы пользования недрами / Н.Б. Мухитдинов; АН Казах. ССР. – Алма-Ата: Наука, 1972. – 334 с.
24. Про зміну Гірничої Устави Союзу РСР: постанова ЦВК і РНК СРСР від 25.07.1928 // Збірн. Законів СРСР. – 1928. – № 46. – Арт. 407.; Також: пост. ЦВК і РНК СРСР від 22.08.1928 // Збірн. Законів СРСР. – 1928. – № 54. – Арт. 432.

25. Про зміну Гірничого Кодексу УСРР: постанова Всеукр. ЦВК і РНК УСРР від 12.06.1929 // Збірник Законів та розпоряджень робітничо-селянського уряду України за 1929 рік. – Х. : «Харполіграф», 1929. – 1172 с.

26. Догадов В.М. Правовое положение профессиональных союзов в СССР: Очерки профсоюзного права. – М., Л., 1928. – 176 с.

27. Князева Л.К. Руководители горного и промышленного надзора. 1918–1991 годы // Л.К. Князева // Безопасность труда в промышленности. – 2008. – № 11. – С. 9–14.

28. Высшие органы государственной власти и органы центрального управления РСФСР (1917–1967 гг.): справочник / ЦГА РСФСР; Сост.: Н.П. Беликова, Т.П. Коржихина и др.; Ред. Н.П. Ерошкин. – М., 1971 – 623 с.

КОЛЕСНІЧЕНКО В. В.,

кандидат юридичних наук,
докторант кафедри адміністративного права
(Національний університет
«Одеська юридична академія»)

УДК 35.075.5

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ СПОРИ, ЩО ВИПЛИВАЮТЬ З ВІДНОСИН ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ПРЕДМЕТ ЮРИСДИКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРІШЕННЯ

Стаття присвячена визначенню кола адміністративно-правових спорів, що випливають з відносин права інтелектуальної власності і підпадають під юрисдикцію адміністративних судів. Такими є спори за участі суб'єктів владних повноважень з приводу оскарження їхніх рішень, дій чи бездіяльності. Проаналізовано сутність і зміст компетенції Державної служби інтелектуальної власності України як суб'єкта владних повноважень та визначено категорії адміністративно-правових спорів за участі цієї Служби, що дозволить уникнути проблеми встановлення їх підсудності.

Ключові слова: адміністративно-правовий спір, суб'єкт владних повноважень, Державна служба інтелектуальної власності України, адміністративний суд, юрисдикція.

Статья посвящена определению круга административно-правовых споров в сфере права интеллектуальной собственности, которые подпадают под юрисдикцию административных судов. Такими являются споры с участием субъекта властных полномочий по поводу обжалования его решений, действий или бездействия. Проанализировано содержание и суть компетенции Государственной службы интеллектуальной собственности Украины как субъекта властных полномочий и определены категории административно-правовых споров с участием этой Службы, что позволит избежать проблемы установления их подсудности.

Ключевые слова: административно-правовой спор, субъект властных полномочий, Государственная служба интеллектуальной собственности Украины, административный суд, юрисдикция.

